

ÉPÍTKEZÜNK

2. rész

Tapasztalatszerzés az anyanyelv szintjeiről

AKADÁLY NÉLKÜL

modul adaptációja
hallássérült tanulók
együttneveléséhez

SZÖVEGÉRTÉS- SZÖVEGALKOTÁS

BESZ-VI.2-AdN

A modult készítette:

Csájiné Knézics Anikó, Szilvásiné Turzó Ágnes

Az adaptációt készítette:

Dr. Váry Ágnes, Köntösné Lőrincz Eszter

SULINova
Köznevelési, Fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Központ

Magyarország célba ér

A modul célja	Beszédkésztség fejlesztése, anyanyelvi tapasztalatszerzés
Időkeret	3×45 perc (2. egység)
Ajánlott korosztály	6–8 év
Modulkapcsolódási pontok	<p><i>Tágabb környezetben</i> NAT 2003: Környezetismeret, ének-zene, drámajáték</p> <p><i>Szűkebb környezetben</i> Beszédművelés, szókincsfejlesztés, mondatalkotás</p> <p><i>Ajánlott megelőző tevékenységek:</i> a beszédre késztetés játéka; szókincsfejlesztő gyakorlatok; beszélgetőkör</p> <p><i>Ajánlott követő tevékenységek:</i> szó- és mondatalkotások</p>
A képességfejlesztés fókuszai	<p><i>Kompetenciafejlesztési szinten</i> Nyelvi-verbális, gondolkodási, logika, vizuális térbeli, érzelmi</p> <p><i>NAT kiemelt fejlesztési feladatok szintjén</i> Beszédkésztség, szóbeli szövegalkotás, ismeretek az anyanyelvről</p> <p><i>Műveltségterületi fejlesztési feladatok szintjén</i> Szóbeli információk megértése, gondolatok megfogalmazása, lényegkiemelés, összefüggések felismerése, analízis-szintézis, nonverbális közlések megértése</p>

AJÁNLÁS

Abban az időben javasoljuk a modul feldolgozását, amikor a gyerekekkel nyelvi tapasztalatszerzéseként az anyanyelv szintjeit szeretnénk megismertetni (hang, betű, szótag, szó, szókapcsolat, mondat).

TÁMOGATÓ RENDSZER

Kooperatív tanulásszervezési módszerek, drámapedagógiai alapismeretek

Kormos István: *Cini-cini muzsika. A kevély kiskakas. Óvodások verses könyve.* Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 2004.

Urbánné Deres Judit (szerk.): Ajánlások hallássérült gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez. Szövegértés-szövegalkotás. sulNova Kht., Budapest, 2006.

ÉRTÉKELÉS

Szóbeli; szempontok: Részvétel a közös munkában, a figyelem és az együttműködés szintje, aktivitás, igényesség

VÁZLAT

A sokféle felkínált tevékenység célja, hogy a feldolgozás folyamata különböző szempontokhoz illeszkedhessék. Az általunk szürkével jelölt mezők az egyik lehetséges bejárású utvonalt jelölik. Ez az út vonal a szükségleteknek megfelelően tetszés szerint alakítható, megváltoztatható. Világosabb szürkével a gyerekek haladási tempójának megfelelő, egymással párhuzamosan végzett differenciált tevékenységeket jelenítettük meg.

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
I. TAPASZTALATSZERZÉS AZ ANYANYELV SZINTJEIRŐL 20'							
1.	Kormos István: A kevély kiskakas c. verses meséjének meghallgatása		Memóriafejlesztés, figyelem, türelem, belső képalkotás	Egész osztály	Frontális		1. melléklet
2.	Spontán véleményalkotás a verses meséről		A kommunikációs készség fejlesztése	Egész osztály	Frontális		
3. A	A kevély kiskakas képeről szavak gyűjtése		Nyelvi találékonyosság, szókincsfejlesztés		Heterogén csoport	Kooperatív játék, szóforgó	
3. B	A kevély kiskakas képeről szókapcsolatok gyűjtése		Nyelvi találékonyosság, szókincsfejlesztés		Heterogén csoport	Kooperatív játék, szóforgó	
3. C	A kevély kiskakas képeről mondatok gyűjtése		Nyelvi találékonyosság, szókincsfejlesztés		Heterogén csoport		2. melléklet
4.	Befejezetlen mondatok befejezése Pl. Kevély volt a kiskakas, mert...; de...; és...; ezért... Elveszett a gyöngyöcske, mert...; de...; és...; ezért...		Összefüggések felismerése, verbális emlékezet		Csoport	Beszélgetés	4. melléklet
II. MONDATALKOTÁS, MONDATBŐVÍTÉS 20'							
5. A	Mímes játék: A kevély kiskakas mozdulatainak megjelenítése mondatokkal		Nyelvi találékonyosság, a kommunikáció fejlesztése, figyelem	Egész osztály	Frontális	Beszélgetés	

	Lépések, tevékenységek	Saját adaptációs kiegészítésem (tevékenység; képesség)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport/ A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz/ Feladat/ Gyűjtemény
					Munkaformák	Módszerek	
5. B	Mondatbővítések szókártyák felhasználásával		Nyelvi találékonyság		Kooperatív csoportok	Játék	3. melléklet
III. ZÁRÁS, ÉRTÉKELÉS 5'							
A	A tanító értékeli az osztály munkáját, kiemeli a pozitívumokat				Frontális		
B	A tanulók visszajelzései a munkáról		Önismeret, önértékelés, mások véleményének elfogadása		Frontális, egyéni	Megbeszélés	

A FELDOLGOZÁS MENETE

Az alábbi részletes leírás célja elsősorban egyféle minta bemutatása. Nem kívánatos kötelező jellegű előírásnak tekinteni. A pedagógus legjobb belátása szerint döntsön a részletek felhasználásáról, módosításáról vagy újabb variációk kidolgozásáról.

Tanítói instrukciók

I. TAPASZTALATSZERZÉS AZ ANYANYELV SZINTJEIRŐL

1. KORMOS ISTVÁN: A KEVÉLY KISKAKAS C. VERSES MESÉJÉNEK MEGHALLGATÁSA

A tanító felolvassa a gyerekeknek Kormos István A kevély kiskakas c. meséjét.

Ha nagyothalló kisgyermek kerül a közösségbe, tudnunk kell, hogy számára az egyszeri felolvasás szinte semmire nem nyújt lehetőséget. Nem érti meg a szavakat, de főleg a szószerkezeteket, azok mondandóját. Mindenképpen differenciáltan, neki külön fel kell dolgozni a mesét. Versszakokra vagy még kisebb szerkezeti szintekre bontva, és mindenhez rajzos illusztrációt kell mellékelni. Így már jól érzékelhetővé, élvezetessé válik. Néhány segítő kérdéssel ellenőrizhetjük, hogy megértette-e a lényegét.

Saját adaptációs kiegészítésem:

2. SPONTÁN VÉLEMÉNYALKOTÁS A VERSES MESÉRŐL

A gyerekeknek lehetőséget biztosítunk, hogy egyéni tapasztalataikat, élményeiket megoszthassák a többiekkel.

Saját adaptációs kiegészítem:

3. A KEVÉLY KISKAKAS KÉPÉRŐL SZAVAK, SZÓKAPCSOLATOK ÉS MONDATOK GYŰJTÉSE ÉS ALKOTÁSA

A csoportokat aszerint válogassuk össze, hogy milyen a feladat minősége. Szavakat azok gyűjtsenek, akiknek nehezen megy a képről olvasás; szókapcsolatokat azok gyűjtsenek, akiknek ez gondot okoz; mondatokat azok, akik már önállóan a gondolat kifejezésében.

A hallássérült gyermeket először a szógyűjtő csoportba tegyük, de később megpróbálhatjuk forgatni, hogy gyűjtsön tapasztalatokat, figyelje a többiek munkáját.

Saját adaptációs kiegészítem:

4. BEFEJEZETLEN MONDATOK BEFEJEZÉSE

Pl. Kevély volt a kiskakas, mert...; de...; és...; ezért...

Elveszett a gyöngyöcske, mert...; de...; és...; ezért...

Saját adaptációs kiegészítem:

II. MONDATALKOTÁS, MONDATBŐVÍTÉS

5.

A) Mímes játék: A kevély kiskakas mozdulatainak mondatokkal való megjelenítése

A hallott verses mese alapján a tanulók találjanak ki egy-egy, a kiskakas mozgására jellemző mondatot, amelyet be is mutatnak. Pl. A kiskakas peckesen jár. A kiskakas dőlyfösen mendegélt.

Ez nagyon jó alkalom a szókincs bővítésre, különösen ha eljuttatjuk a gyűjtött tulajdonságokat. Fontos, hogy a gyermeknek legyen egy kis szótára, amelyben rögzíteni tudjuk a szavakat megfelelő csoportokba gyűjtve. Az egyéni fejlesztés során ezekre sort keríthetünk.

Saját adaptációs kiegészítem:

B) Mondatbővítések szókétyák felhasználásával

- Egyszerű mondatok kiegészítése adott szókétyák segítségével csoportokban. Pl. A kiskakas mendegélt. Szókétyák: dölyfösen, udvaron, egyedül, magányosan...
- Szavakból mondatok összerakása
A gyerekek a csoportokban adott szavak segítségével mondatokat alkotnak. Az adott szavakat szókétyán kapják meg. A mondatok összeállítása után felolvassák azokat, és beszélnek a jelentésükről.
- A mondatok összerakása versrészletté
- A csoport tagjainak az összevágott verses mese részleteit kell időrendbe tenniük, és az összeillesztett részleteket felolvasniuk.

Ha a hallássérült gyermeknek sikerült a mesét megértenie és feldolgoznia, az időrendbe tétel nem okoz nagyobb gondot számára, mint a többieknek. A felolvasás lehetőleg úgy történjen, hogy jól lássa az olvasók arcát. Megfelelő fényviszonyok, távolság, látószög szükséges. Amikor pedig ő olvas, biztassuk, legyünk türelmesek, és dicsérjük, hogy a későbbiekben is legyen önbizalma.

Saját adaptációs kiegészítem:

III. ZÁRÁS, ÉRTÉKELÉS

A tanító értékeli az osztály munkáját és kiemeli a pozitívumokat. A gyerekek elmondják, hogyan értékelik saját munkájukat, a csoportmunkában való részvételüket.

Használjuk ki a lehetőséget a biztatásra, a többiek együttérző, támogató magatartásának alakítására.

Saját adaptációs kiegészítem: